

مستشرقان و طبقه بندی موضوعات قرآن

تألیف

دکتر زهرا هاشمی

سرشناسه	هاشمی، زهرا، ۱۳۵۶ - Abdolkarim
عنوان و نام پدیدآور	مستشرقان و طبقه‌بندی موضوعات قرآن / تألیف زهرا هاشمی.
مشخصات نشر	اصفهان: انتشارات سمند ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری	۲۰۸ هـ ص
شابک	978-600-98269-2-6
وضعیت فهرست نویسی	فیا
یادداشت	بخش اعظم کتاب حاضر شرح کتاب "تفصیل آیات القرآن الحکیم" نوشته ژول باوم است.
یادداشت	کتابنامه: ص. ۱۹۳ - ۲۰۰؛ همچنین به صورت زیرنویس.
موضوع	قرآن — طبقات آیات
موضوع	Qur'an -- Classification
موضوع	لا بوم، ژول، ۱۸۰۶-۱۸۷۶ م. . تفصیل آیات القرآن الحکیم — نقد و تفسیر
موضوع	Jules . Jules labeaume le koran analyse -- Criticism and La Beaume interpretation
موضوع	خاه شناسان — دیدگاه درباره قرآن
موضوع	Middle East specialists -- Views on the Qur'an
موضوع	اسلام شناسان — دیدگاه درباره قرآن
موضوع	Islamologists -- Views on the Qur'an
شناسه افزوده	لا بوم، ژول، ۱۸۰۶-۱۸۷۶ م. . تفصیل آیات القرآن الحکیم، شرح
شناسه افزوده	La Beaume, Jules. Jules labeaume le koran analyse. Commentaires
رده بندی کنگره	۱۳۹۶ ۵۲۵/۶۰۲۵۰۶
رده بندی دیویی	۲۹۷/۱۲
شماره کتابشناسی ملی	۵۰۳۵۳۹

مستشرقان و طبقه‌بندی موضوعات قرآن

پو سنده:

دکتر زهرا هاشمی

ناشر: انتشارات سمند

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۸۲۶۹-۲-۶

نوبت چاپ: اول

قطع: وزیری

آدرس ناشر:

تاریخ چاپ: زمستان ۱۳۹۶

تعداد صفحات: ۲۸۰

اصفهان، سیاهان شهر، بلوار غدیر،

چاپ: فرانکش

تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

مجمع‌الکبری عقیق ۵ طبقه دوم، شماره ۱۰

قیمت: ۱۵۰۰۰ تومان

تلفن: ۰۳۱-۳۶۵۱۵۲۰۰

نمابر: ۰۳۱-۳۶۵۱۲۸۱۰

حقوق معنوی این اثر متعلق به پدیدآورندگان است.

فهرست

عنوان

صفحه

پیشگفتا

گفتار اول: کلیات

فصل اول: کلیای در آره استشرق و دوره های آن

- ۱-۱-۱) تعریف استشرق ۳
- ۱-۱-۲) دوره های استشرق ۶
- ۱-۱-۳) انگیزه های مطالعات استشرقی ۷
- ۱-۱-۴) استشرق فرانسه در قرن نوزدهم ۱۴
- ۱-۱-۵) تمدن اروپا در قرن نوزدهم ۱۸

فصل دوم : مطالعات قرآنی مستشرقان

- ۱-۲-۱) مطالعات مستشرقان در حوزه علوم قرآنی ۲۵
- ۱-۲-۲) نقاط مثبت فعالیت‌های علمی مستشرقان ۲۸
- ۱-۲-۳) آسیب شناسی روش‌های مستشرقان در روند مطالعات قرآنی ۲۹
- ۱-۳-۲-۱) ذهنیت ها و پیش فرض های مستشرقان ۲۹
- ۱-۳-۲-۲) خطای مراجعه به منابع ۳۱
- ۱-۳-۲-۳) خطای فهم ۳۳

فصل سوم : شخصیت علمی ژول لایبوم

- ۱-۳-۱) معرفی ژول لایبوم..... ۴۱
- ۲-۳-۱) ساختار کلی معجم تفصیل الآیات..... ۴۱
- ۳-۳-۱) ترجمه های فارسی تفصیل الآیات..... ۴۴
- ۴-۳-۱) آثار تألیفی متأثر از ژول لایبوم..... ۴۷

گفتار دوم: نقد و بررسی طبقه بندی ژول لایبوم در تفصیل آلیات

فصل اول: تعریف طبقه بندی و اقسام آن

- ۱-۲-۱) تعریف طبقه بندی..... ۵۱
- ۲-۱-۲) اهداف طبقه بندی..... ۵۳
- ۳-۱-۲) اهداف طبقه بندی..... ۵۹
- ۴-۱-۲) چگونگی سبب گیری طبقه بندی..... ۵۹
- ۵-۱-۲) انواع طبقه بندی..... ۶۱
- ۱-۵-۱-۲) تقسیم طبقه بندی بر اساس کاربرد..... ۶۱
- ۲-۵-۱-۲) تقسیم طبقه بندی بر اساس نوع نگاه به جهان..... ۶۲
- ۳-۵-۱-۲) تقسیم طبقه بندی علوم از منظر دین..... ۶۴

فصل دوم: طبقه بندی های صورت گرفته از قرآن

- ۱-۲-۲) ملاکهای طبقه بندی موضوعی قرآنی..... ۶۹
- ۲-۲-۲) پیشینه طبقه بندی های قرآنی..... ۷۰
- ۳-۲-۲) معاجم قرآنی..... ۷۲
- ۱-۳-۲-۲) معاجم لفظی قرآن..... ۷۲
- ۲-۳-۲-۲) معاجم موضوعی قرآن..... ۷۵
- ۴-۲-۲) ضرورت طبقه بندی موضوعی قرآنی..... ۷۶
- ۵-۲-۲) اهداف معجم های موضوعی..... ۷۶

- ۶-۲-۲) علل گرایش به معجم موضوعی..... ۷۷
- ۷-۲-۲) طبقه بندی موضوعی قرآنی مستشرقان..... ۷۸

فصل سوم : طبقه بندی های ژول لابوم و نقد و بررسی آن

- ۱-۳-۲) معجم ژول لابوم..... ۸۱
- ۲-۳-۲) انگیزه های ژول لابوم در طبقه بندی موضوعی قرآن..... ۸۲
- ۲-۲-۲) انگیزه علمی..... ۸۴
- ۳-۲-۳-۲) نیاز مخاطبان..... ۸۶
- ۳-۲-۳-۲) ایجاد یک جامعه جهت دستیابی به موضوعات قرآنی..... ۸۷
- ۳-۳-۲) مبانی و اصول ژول لابوم در طبقه بندی موضوعی قرآن..... ۸۹
- ۱-۳-۳-۲) وحنیانی بودن قرآن..... ۹۰
- ۲-۳-۳-۲) مراجعه به مطلق منابع الامی و عدم طبقه بندی آنها..... ۹۲
- ۳-۳-۳-۲) نادیده گرفتن مبنای روایات و عدم رجوع به اسناد تاریخی مسلم..... ۹۸
- ۴-۳-۳-۲) رویکرد برون گرایی و عینیت گرایی به قرآن..... ۱۰۰
- ۵-۳-۳-۲) استنباط از موضوعات قرآنی با وجود عدم ملابق آیه بر موضوع..... ۱۰۰
- ۱-۵-۳-۳-۲) رویکرد تاریخی به جهان آفرینش..... ۱۰۱
- ۲-۵-۳-۳-۲) مقایسه جوامع قبل و بعد از اسلام..... ۱۰۴
- ۳-۵-۳-۳-۲) توجه به جلوه همبستگی مذهبی در قالب عبادت اسلامی..... ۱۰۵
- ۴-۵-۳-۳-۲) رویکرد دفاعی در برابر مخالفت مسیحیت و یهودیت..... ۱۰۶

گفتار سوم : نقد و بررسی روش ژول لابوم در طبقه بندی موضوعات قرآنی

فصل اول : تعریف روش و مفهوم روش شناسی

- ۱-۱-۳) تعریف روش..... ۱۱۵

۱۱۵	۲-۱-۳ مفهوم روش شناسی.....
۱۱۶	۳-۱-۳ موضوع روش شناسی.....
۱۱۶	۴-۱-۳ فرق بین روش شناسی و روش تحقیق و پژوهش.....
۱۱۷	۵-۱-۳ رابطه بین روش شناسی و هستی شناسی و معرفت شناسی.....
۱۱۷	۶-۱-۳ نسبت روش شناسی و نظریه.....
۱۱۸	۷-۱-۳ کاربردهای اصطلاح روش.....
۱۱۹	۸-۱-۳ اهمیت روش شناسی در علوم مختلف.....
۱۲۱	۹-۱-۳ تعامل روش شناسی و علم.....
۱۲۱	۱۰-۱-۳ روش شناسی و فلسفه.....

فصل دوم: روش ژول لایبوم در طبقه بندی علوم قرآنی

۱۲۵	۱-۲-۳ طبقه بندی موضوعات قرآن با ملاک روش از دیدگاه ژول لایبوم.....
۱۲۵	۱-۱-۲-۳ مطالعات مبتنی بر قرآن (مبانی صدور).....
۱۲۷	۲-۱-۲-۳ مطالعات دلالتی در قرآن (مبانی دلالتی).....
۱۲۷	۱-۲-۱-۲-۳ جایگاه زبان شناسی هرمنوتیک در مبانی دلالتی مطالعات قرآنی.....
۱۳۱	۲-۲-۳ آسیب شناسی کلی معجم موضوعی.....
۱۳۱	۱-۲-۲-۳ طبقه بندی بر اساس الگویی از کتاب مقدس.....
۱۳۳	۲-۲-۲-۳ نقاط قوت معجم ژول لایبوم.....
۱۳۵	۳-۲-۲-۳ نقاط ضعف معجم ژول لایبوم.....
۱۴۵	۴-۲-۲-۳ بررسی تحلیلی ترجمه کازیمیرسکی.....

فصل سوم: نقد و بررسی مداخلهای طبقه بندی قرآنی ژول لایبوم

۱۵۳	۱-۳-۳ بررسی موضوعات (مدخلها).....
-----	-----------------------------------

۱۹۷	منابع.....
-----	------------

به نام او که داناترین است

پیشگفتار

معجم نویسی یکی از دیرینه‌ها در جوامع علمی به حساب می‌آید؛ زیرا کوتاهی عمر انسانها، گستره دامنه علم و معرفت، مطالعه کتب مختلف و آگاهی از محتوای آنها را برای محققان دشوار و حتی غیرممکن ساخته است. بدین جهت، ضرورت طبقه‌بندی برای متون بسیار احساس می‌شود.

طبقه‌بندی موضوعات قرآنی از همان ابتدا مورد توجه محققین بوده است. در کنار طبقه‌بندی مسلمانان از موضوعات قرآنی، شیخ قرآن از طبقه‌بندی مستشرقان سخن گفت. چرا که قرآن به عنوان اصلی‌ترین منبع دین اسلام از همان آغاز مورد توجه غربیان بوده و تاکنون تحقیقات گسترده‌ای در این باره انجام داده‌اند. یکی از رویکردهای مهم و معنادار قرآن پژوهان مستشرق، معجم‌نگاری آنان برای قرآن است. چنانچه اولین معجم الفاظ قرآن توسط "فلوگل" آلمانی به نام "نجوم الفرقان فی اطراف القرآن" در سال ۱۸۴۲ میلادی چاپ گردید و نزدیک به چهل سال بعد نیز اولین معجم موضوعی قرآن توسط "ژول لایوم" به نام "Le koran Analyse" در سال ۱۸۸۷ میلادی منتشر شد. پس از این دو معجم نیز دهها معجم دیگر در موضوعات مختلف علوم و معارف قرآن توسط مستشرقان

گردآوری گردیده است که همگی حکایت از تلاش گسترده آنان در زمینه قرآن شناسی دارد.

در این نوشتار سعی شده است تا مباحث جامعی از طبقه بندی موضوعی قرآن از نظر مستشرقان بویژه ژول لایوم فرانسوی مطرح گردد. مباحث کتاب حاضر شامل سه گفتار و هر گفتار شامل سه فصل می باشد. در گفتار اول به کلیات پرداخته شده که مباحثی در باره استشراق و دوره های آن، مطالعات قرآنی مستشرقان و شخصیت علمی ژول لایوم را شامل می شود. گفتار دوم در مورد نقد و بررسی طبقه بندی لایوم در تفصیل الآیات می باشد که در ذیل آن، تعریف طبقه بندی و اقسام آن و طبقه بندیهای صورت گرفته از قرآن مطرح شده است. گفتار سوم کتاب تحت عنوان روش و بررسی روش ژول لایوم در طبقه بندی موضوعات قرآنی بوده که شامل تعریف روش و مفهوم روش شناسی، بررسی روش و مدخلهای طبقه بندی قرآنی ژول لایوم می باشد.

تلاش بسیاری صورت گرفته تا کتاب عاری از اشتباه باشد، ولی قطعاً چنین نیست و رفع کاستیهای موجود از به راهنمایی دوستان و صاحب نظران دارد که موجب کمال امتنان خواهد بود. تألیف و کمک خداوند متعال در چاپ بعدی به رفع آنها اقدام و به نحو شایسته تری تقدیم حضور علاقمندان گردد.

دکتر زهرا هاشمی